

บทที่ 1

บทนำ



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่จะเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้น จำเป็นจะต้องผ่านการสอบคัดเลือก โดยเฉพาะการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระดับปริญญาตรี จะดำเนินการโดยทบวงมหาวิทยาลัยสอบคัดเลือกพร้อมทุกมหาวิทยาลัยปิตของรัฐบาล และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการสอบสัมภาษณ์หรือสอบข้อเขียนพิเศษเอง ดังนั้นนิสิตที่ได้สอบผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย น่าจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และสติปัญญาสูงพอที่จะศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้อย่างราบรื่น (ประไพพิศ โสฬสทิศศักดิ์ และคณะ 2525 : 2) แต่ปรากฏว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นจำนวนไม่น้อย ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี กล่าวคือ ได้แต้มเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 เมื่อมีการจำแนกสภาพนิสิตแล้ว จะเรียกนิสิตที่มีแต้มเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 1.50 ถึง 1.99 ว่านิสิตสภาพวิथाทัณฑ์ ซึ่งตามระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยระบบการศึกษาสำหรับชั้นปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2527 กล่าวถึงเกี่ยวกับสภาพนิสิต คือ

ข้อ 4.8 สภาพนิสิตมี 2 ประเภท คือสภาพปกติ และสภาพวิथाทัณฑ์

4.8.1 นิสิตสภาพปกติ ได้แก่

4.8.1.1 นิสิตที่ลงทะเบียนเรียนเป็นภาคการศึกษาแรก หรือ

4.8.1.2 นิสิตที่สอบได้แต้มเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

4.8.2 นิสิตสภาพวิथाทัณฑ์ ได้แก่ นิสิตที่สอบได้แต้มเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 1.50 ถึง 1.99 (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ฝ่ายวิชาการ 2527 : 2-3)

จากการสำรวจนิสิตสภาพวิथाทัณฑ์ที่มีการจำแนกสภาพนิสิตในภาคการศึกษาปลายปีการศึกษา 2525-2527 โดยเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนและประมวลผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปรากฏว่านิสิตเป็นจำนวนมากที่มีสภาพวิथाทัณฑ์ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนนิสิตสภาพิทยาทณฑ์ ที่มีการจำแนกสภาพในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2525-2527 โดยจำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวนนิสิตสภาพิทยาทณฑ์		
	ปีการศึกษา 2525	ปีการศึกษา 2526	ปีการศึกษา 2527
1. อักษรศาสตร์	7	8	7
2. วิศวกรรมศาสตร์	201	197	284
3. พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	150	169	134
4. วิทยาศาสตร์	108	113	112
5. รัฐศาสตร์	42	47	54
6. สถาปัตยกรรมศาสตร์	26	25	30
7. ครุศาสตร์	46	32	34
8. แพทยศาสตร์	22	15	38
9. นิเทศศาสตร์	10	13	25
10. สัตวแพทยศาสตร์	32	25	26
11. เศรษฐศาสตร์	49	60	54
12. ทันตแพทยศาสตร์	10	11	4
13. นิติศาสตร์	88	79	105
14. เกษศาสตร์	23	36	46
15. ศิลปกรรมศาสตร์	-	9	13
รวม	814	839	966

หมายเหตุ สํารวจโดยเจ้าหน้าที่สำนักทะเบียนและประมวลผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2528

การที่นิสิตมีสภาพพิทยาทณฑ์เป็นจำนวนมากดังนี้ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นิสิตต้องพ้นสภาพนิสิต ออกกลางคัน หรือทำให้สำเร็จการศึกษาช้ากว่ากำหนด ลักษณะ วิสิฐศรีศักดิ์ (2525: 86) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา

2513-2517 พบว่า การผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความสูญเสียเกิดขึ้น ทั้งจากที่นิสิตเรียนช้ากว่ากำหนด และจากการที่นิสิตออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน ค่าใช้จ่ายรัฐต้องสูญเสียไปด้วยสาเหตุ 2 ประการนี้ เป็นเงินทั้งสิ้น 38,139,324 บาท

ทั้งนี้ นิสิตสภาพิทยาทัณฑ์และนิสิตสภาพปกติในแต่ละคณะ ต่างก็ผ่านการสอบคัดเลือก เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเหมือนกัน จึงน่าที่จะมีความรู้ความสามารถไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อได้เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตทั้งสองกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นผลมาจากองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ด้านสติปัญญา เช่น ภูมิหลัง ปัญหาส่วนตัว เป็นต้น ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยกันอย่างกว้างขวางถึงตัวแปรภูมิหลังและ ปัญหาส่วนตัว ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยเห็นว่าควร จะมีการศึกษาถึงภูมิหลังและปัญหาส่วนตัวของนิสิตสภาพิทยาทัณฑ์ และศึกษาเปรียบเทียบภูมิหลัง และปัญหาส่วนตัวของนิสิตสภาพิทยาทัณฑ์กับนิสิตสภาพปกติ เพื่อดูว่านิสิตทั้งสองกลุ่มมีภูมิหลังและ ปัญหาส่วนตัวแตกต่างกันอย่างไร เพื่อนำผลที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการแนะแนวการศึกษา วางแผน ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร จัดสภาพการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเอื้ออำนวย ต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา ตลอดจนคุณภาพและประสิทธิผลของบัณฑิต ในอันที่จะเป็น ประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบภูมิหลังและปัญหาส่วนตัวของนิสิตสภาพิทยาทัณฑ์กับนิสิตสภาพปกติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเปรียบเทียบแยกแต่ละคณะ และเปรียบเทียบรวมทุกคณะ
2. เพื่อศึกษาถึงลักษณะภูมิหลังและปัญหาส่วนตัวของนิสิตสภาพิทยาทัณฑ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมุติฐานของการวิจัย

จากงานวิจัยของ พรทิพย์ ถาวรจักร์ (2524 : 27) พบว่า เพศ จำนวนครั้งในการ สอบเข้ามหาวิทยาลัย ลำดับที่เลือกของคณะที่กำลังศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จิตรราภา กุณฑลบุตร (2522 : 44) พบว่าตัวแปรที่สัมพันธ์กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือคะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพศ อายุ และภูมิลำเนา สุวิทย์ สมานมิตร (2515 : 97) พบว่า เพศ อายุ คะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และการเลือกคณะที่กำลังศึกษา

นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตแตกต่างกัน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2514 : 55) พบว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คือ อายุ จำนวนพี่น้อง ลำดับที่การเป็นบุตร และจำนวนพี่น้องที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า ฮาร์เลย์ (Harley 1976 : 42-43-A) พบว่า การศึกษาของบิดามารดา จะช่วยทำนาย สัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักศึกษา และ เซกตัน (Sexton 1961) พบว่า ระดับการศึกษาของ บิดามารดา มีความสัมพันธ์กับความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของบุตรเป็นอย่างมาก จากงานวิจัย ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าตัวแปรภูมิหลังที่เกี่ยวกับ เพศ ภูมิลำเนา อายุ คะแนนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 จำนวนครั้งในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ลำดับที่เลือกของคณะที่ศึกษา จำนวนพี่น้อง ลำดับที่ การเป็นบุตร จำนวนพี่น้องที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า ระดับการศึกษาของบิดา และ ระดับการศึกษาของมารดา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสำหรับตัวแปรด้าน ปัญหาส่วนตัว ได้มีผู้ศึกษาวิจัย เช่น อรพินทร์ นิมิตรนิวัฒน์ (2522 : 38) พบว่าปัญหาส่วนตัว ด้านการเงิน ด้านกิจกรรมและการบริการของมหาวิทยาลัย ด้านเพื่อนและการเข้าสังคม ด้าน ความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม ด้านการปรับตัวทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยในส่วนกลาง ทรงศรี สนิธิทรัพย์ (2522 : 88) พบว่านิสิตนักศึกษา บัณฑิตท้าย ที่จะสำเร็จการศึกษาหลังกำหนดเวลาของหลักสูตร มีปัญหาส่วนตัวมากกว่าผู้ที่สำเร็จ ตามกำหนดเวลาของหลักสูตรในหมวดการเงิน บ้านและสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว สุวิทย์ สมานมิตร (2515 : 97) พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะมีปัญหา ด้านสุขภาพ ด้านการเงิน ด้านการเรียน มากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง จากผลของงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น พอที่จะทำให้เห็นได้ว่า ตัวแปรปัญหาส่วนตัวมีความสัมพันธ์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นจากเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้ว ทำให้ ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานดังนี้

1. นิสิตสภาพวิทยาเขตและนิสิตสภาพปกติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีภูมิหลังในด้าน เพศ ภูมิลำเนา และที่พักขณะกำลังศึกษาแตกต่างกัน
2. ภูมิหลังในด้านอายุ แต้มเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า จำนวนครั้งในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ลำดับที่เลือกคณะที่ศึกษา จำนวนพี่น้องทั้งหมด ลำดับที่การ เป็นบุตร จำนวนพี่น้องที่กำลังศึกษาอยู่ จำนวนพี่น้องที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า ระดับ การศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา และปัญหาส่วนตัวทุกด้านที่นำมาศึกษาในครั้งนี้

ร่วมกันจำแนกนิสิตสภาพวิद्याทัศน์กับนิสิตสภาพปกติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออกจากกันได้อย่าง มีนัยสำคัญ ทั้งโดยการเปรียบเทียบแยกแต่ละคณะ และเปรียบเทียบรวมทุกคณะ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี ซึ่งประกอบด้วย 2 กลุ่มคือ นิสิตสภาพวิद्याทัศน์ และนิสิตสภาพปกติ ที่มีการจำแนกสภาพนิสิต เมื่อสิ้นภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2528 และกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2-4 ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2529 สำหรับนิสิตสภาพปกติกำหนดให้มีแต้มเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป เหตุที่ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะนิสิตชั้นปีที่ 2-4 เพราะเนื่องจากนิสิตชั้นปีที่ 5 ขึ้นไปในทุกคณะ เป็นกลุ่ม ที่ยากแก่การติดตามศึกษาเก็บข้อมูล และการวิจัยครั้งนี้มีความจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย ส่วนเหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษานิสิตสภาพปกติที่มีแต้มเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป เพราะต้องการ ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด ซึ่งเหมาะสำหรับการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา ได้มาโดยการสุ่มแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) โดยแยกตามคณะที่ศึกษา

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาภูมิหลังเฉพาะในด้าน เพศ อายุ แต้มเฉลี่ยสะสม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า ภูมิลำเนา ที่พักขณะกำลังศึกษา จำนวนครั้งในการสอบเข้า มหาวิทยาลัย ลำดับที่เลือกคณะที่ศึกษา จำนวนพี่น้องทั้งหมด ลำดับที่การเป็นบุตร จำนวนพี่น้อง ที่กำลังศึกษาอยู่ จำนวนพี่น้องที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า ระดับการศึกษาของบิดา และ ระดับการศึกษาของมารดาของนิสิต เท่านั้น สำหรับตัวแปรด้านปัญหาส่วนตัวจะศึกษา เฉพาะด้าน สุขภาพ ด้านการเงิน ด้านกิจกรรมและบริการของมหาวิทยาลัย ด้านเพื่อนและการเข้าสังคม ด้านบุคลิกภาพ ด้านอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตน ด้านความสัมพันธ์ทางเพศ ด้านบ้าน และความเป็นอยู่ครอบครัว ด้านการปรับตัวด้านการเรียน ด้านหลักสูตรและการสอน และด้าน อนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาของนิสิตตามความครอบคลุมของข้อคำถามของแบบสอบถาม ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลที่รวบรวมได้จากสำนักทะเบียนและประมวลผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำงานอย่างมีระบบและมีมาตรฐานเชื่อถือได้ เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง
2. ตัวอย่างประชากรตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจ และตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

เนื่องจากข้อมูลบางอย่าง เช่น ชื่อ เลขประจำตัว แด้มเฉลี่ยสะสมของนิสิตสภาพ วิทยาทัศน์ และนิสิตสภาพปกติ ทางสำนักทะเบียนและประมวลผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่สามารถที่จะเปิดเผยให้ผู้วิจัยทราบได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่สามารถสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากรายชื่อของนิสิต ทั้งสองกลุ่มได้ และไม่สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล แต่อย่างไรก็ดีผู้วิจัยได้ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ผู้ช่วยวิจัยในแต่ละคณะใช้วิธีสอบถามจากนิสิต เมื่อทราบว่า เป็นกลุ่มที่ต้องการแล้วจึงทำการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ตอบแบบสอบถาม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นิสิตสภาพวิทยาทัศน์ หมายถึง นิสิตที่มีแด้มเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 1.50 ถึง 1.99 เมื่อมีการจำแนกสภาพนิสิตในสันภาคการศึกษา

นิสิตสภาพปกติ หมายถึง นิสิตที่มีแด้มเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป เมื่อมีการจำแนกสภาพนิสิตในสันภาคการศึกษา

แด้มเฉลี่ยสะสม หมายถึง แด้มที่คำนวณได้จากผลการศึกษานิสิต ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา จนถึงภาคที่กำลังศึกษาคำนวณ โดยเอาผลรวมของผลคูณของหน่วยกิตคำนวณกับแด้มประจำสัญลักษณ์ที่ได้รับในแต่ละรายวิชาเป็นตัวตั้ง แล้วหารด้วยผลรวมของจำนวนหน่วยกิตคำนวณสะสม (แด้มประจำของสัญลักษณ์ A, B, C, D และ F คือ 4, 3, 2, 1 และ 0 ตามลำดับ

ภูมิหลังของนิสิต หมายถึง เพศ อายุ แด้มเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า ภูมิลำเนา ที่พักขณะกำลังศึกษา จำนวนครั้งในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ลำดับที่เลือกคณะที่ศึกษา จำนวนพี่น้องทั้งหมด ลำดับที่การเป็นบุตร จำนวนพี่น้องที่กำลังศึกษาอยู่ จำนวนพี่น้องที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า ระดับการศึกษาของบิดา และระดับการศึกษาของมารดาของนิสิต

ปัญหาส่วนตัวของนิสิต หมายถึง ปัญหาส่วนตัวด้านสุขภาพ ด้านการเงิน ด้านกิจกรรม และบริการของมหาวิทยาลัย ด้านเพื่อนและการเข้าสังคม ด้านบุคลิกภาพ ด้านอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตน ด้านความสัมพันธ์ทางเพศ ด้านบ้านและความเป็นอยู่ครอบครัว ด้านการปรับตัวด้านการเรียน ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษาของนิสิต

คณะ หมายถึง คณะที่เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย 15 คณะ คือ คณะอักษรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะของภูมิหลัง และปัญหาส่วนตัว ที่มีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของนิสิตสภาพวิथाทัณฑ์และนิสิตสภาพปกติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหของนิสิตสภาพวิथाทัณฑ์ และเป็นประโยชน์ในด้านการแนะแนวการศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อช่วยลดความสูญเสียล่าทางการศึกษา
3. เป็นแนวทางในการวางแผนจัดโปรแกรมให้การช่วยเหลือนิสิตได้ตรงประเด็นปัญหา
4. เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขระบบการจัดการศึกษา และเพื่อกำหนดนโยบายในการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย